

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ"
гр. Хасково, ул. "Кресна" №1, тел. 62 41 20, 62 45 34, факс 62 41 34, e-mail: soup@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ.....

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

учебна 2019/2020 година

*„В развитието на детето образованието и средата
играят по-голяма роля, отколкото наследствеността.“
Масару Икуба*

Програмата за превенция на ранното напускане на училище на СУ "Св. Паисий Хилендарски" - Хасково конкретизира ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и преждевременното напускане на училище на Стратегията за намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система (2013–2020), приета от Министерския съвет с Протокол № 44 от 30.10.2013 год.

Програмата е част от училищната политика във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г., както и в други национални, областни, общински и училищни политики с такава насоченост.

Програмата представя:

- Анализ на състоянието и идентификация на актуалните проблеми, свързани с ранното напускане на училището
- Фактори, влияещи върху риска от ранно напускане на училище
- Цели и задачи на програмата
- Мерки и дейности за превенция и подкрепа на учениците, създаване на позитивна образователна среда; Индикатори за изпълнение; Финансиране изпълнението на програмата
- Мерки и дейности за изпълнение на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст на училищно ниво
- Очаквани резултати

I. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА АКТУАЛНИТЕ ПРОБЛЕМИ, СВЪРЗАНИ С РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

СУ „Св. Паисий Хилендарски“ е училище с традиции, в което се обучават 656 ученици в дневна форма. В училището има деца и ученици от различен етнос и 35 ученици със специални образователни потребности.

През предходната учебна 2018/2019 година в училището има една ученичка, отписана по чл. 173, ал. 2, т. 2 от ЗПУО, която е в задължителна училищна възраст. Предприетите действия от страна на класния ръководител и училищното ръководство не доведоха до резултат. Изпратено е писмо до Кмета на община Хасково, Началника на РУО – Хасково и отдела за Закрила на детето по чл. 173, ал. 3 от ЗПУО за последващи действия.

В края на учебната 2018/2019 година се констатира, че в сравнение с предходната учебна година общият брой на отсъствията по уважителни и неуважителни причини и средният брой отсъствия на един ученик намаляват, което доказва ефикасността на системните и целенасочени действия и предприети мерки от страна на училището при изпълнението на училищната програма за намаляване на отсъствията от училище

Броят на отсъствията по неуважителни причини към края на учебната 2018/2019 година е 942,5 или средно по 1,4 на ученик. Разбира се трябва да се има предвид факта, че отсъствията по неуважителни причини са допуснати от малък брой ученици, както и че най-много отсъствия по неуважителни причини са допуснати от учениците в гимназиален етап, подлежащи на задължително обучение.

Анализът на причините за направените отсъствия по неуважителни причини през изминалата 2018/2019 година показва, че за отсъствията голямо влияние оказват:

- ✓ липсата на адекватни междуличностни умения, самостоятелност и отговорност при вземане на решения;
- ✓ изграденото отношение и модели на взаимоотношения в семейството. Много често проблемни взаимоотношения и модели на поведение спрямо авторитетите в семейството стават причина за проблемно поведение и нарушаване на правилата и в училище;
- ✓ слабият родителски контрол (част от учениците са деца на т.н. мигриращи родители, които работят в чужбина, а децата им се отглеждат от баби и дядовци или са сами);
- ✓ слабата връзка между търсенията на децата (свързани с възрастовите им особености, търсенето на независимост и идентичност, както и значението и авторитета на приятелската среда за сметка на този на родители и училище) и гледната точка на родители и учители, свързани със съответните правила, норми и ограничения;
- ✓ ниската самооценка и негативното отношение на учениците към училището заради собствените неуспехи и провали;
- ✓ липсата на интереси, цели и стабилни ценности в съзнанието на учениците;
- ✓ слабият интерес на учениците към образованието;
- ✓ липсата на респект към авторитети.

На училищно ниво до момента са предприети следните мерки и дейности:

- През учебната 2018/2019 година са изпратени 8 писма до Кмета на община Хасково, Началника на РУО – Хасково и областния управител за 11 ученици, допуснали 5 или повече от 5 отсъствия по неуважителни причини чрез информационната система по Механизма за съвместна работа с институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст; През месец ноември 2018 година са извършени 39 посещения на място с цел изясняване на причините за отпадането от училище екип с представители от РУО и училището. За всички посещения са изготвени протоколи;
- Осигуряване на безопасна и привлекателна среда в класната стая, която подпомага ученето;
- Развитие на култура на равнопоставеност и взаимодействие в клас с цел ограничаване агресията и насилието;
- Веднъж месечно се провежда Училище за родители;
- Осигуряване на подкрепа на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчици на социални услуги, чрез тясно сътрудничество на

училището с всички институции, ангажирани с децата - ОЗД, Центъра за обществена подкрепа, община Хасково, НПО, Детска педагогическа стая и др.;

- Участие в междуинституционални срещи при възникнали казуси с ученици от училището;
- В училището работят 1 педагогически съветник, 1 психолог, логопед и 2-ма ресурсни учители;
- Включване на учениците в заниманията по интереси /10 групи – 180 ученици, финансирани от бюджета/
- за ученици от четвърти до седми клас „Мисия Скаут“ съвместно със сдружение „Шанс и закрила“- 23 ученици; „Пъстро-етно“- 80 ученици.
- Кариерно ориентиране, провеждано от педагогическия съветник – сертифициран кариерен консултант;
- Утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система, създаване на предпоставки за успешна социализация на децата и учениците от етническите малцинства, на деца и ученици със специални образователни потребности и деца в риск, поощряване на взаимното уважение, разбирателството и сътрудничеството между всички деца и ученици, независимо от етническата им принадлежност и личностни особености;
- Поощряване на учениците с морални и материални награди при показани постижения на олимпиади и състезания;
- Провеждане на тренинги за мотивация и преодоляване на проблемно поведение;
- Създадена е целодневна организация на учебния ден за учениците от първи до седми клас с разнообразни форми за пълноценно общуване, развлечение и отдих;
- Организиране и провеждане на мероприятия с активно участие на ученици от уязвимите групи-конкурси, спортни състезания, концерти. Провеждане на дейности по формиране на положителни нагласи към различието в часовете на класа, информационни кампании и благотворителни базари по време на коледните празници с цел подкрепа на деца и семейства от уязвими групи;
- Предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие на ученици. През учебната 2018/2019 година на 24 ученици, които имат различни поведенчески и емоционални проблеми и обучителни затруднения е предоставена обща подкрепа за личностно развитие.
- Включване на 65 ученици с обучителни затруднения в 12 групи по проект «Подкрепа за успех»;
- Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученици от ПГ до 12 клас /35 ученици/;
- Организиране на лятна работа с учители, логопед и психолог /5 ученици/;
- Провеждане на дейности по превенция на тормоза и насилието, чрез групова работа в часа на класа и обучителни тренинги, организирани от МКБППМН и НПО със съдействието на педагогическия съветник.
- Родителите, чийто деца са участвали в конфликтни ситуации са били информирани и поканени за разговор с класния ръководител, педагогическия съветник и ръководството на училището. Предприетите мерки от ръководството, педагогическия съветник и класните ръководители доведоха до предотвратяване отпадането на ученици, подлежащи на задължително обучение;
- Наложени санкции на ученици по чл. 199, ал. 1 от ЗПУО. През предходната учебна година е наложена санкция „Забележка“ по чл. 199, ал. 1, т. 1 от ЗПУО на 10 ученици. Освен наложената санкция за всички ученици е разработен план за обща подкрепа за личностно развитие, който включва консултации по учебен предмет, консултации с класен ръководител и педагогически съветник;
- Осигуряване на стипендии на учениците.

II. ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ ВЪРХУ РИСКА ОТ РАННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

А/ Икономически - безработицата, ниските доходи и бедността поставят много деца в затруднени условия, водещи да повишен риск от отпадане от училище. Много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до прекъсване на присъствието в училище или до нарушаване на участието им в учебния процес.

Б/ Социални – родителска незаинтересованост, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, голяма част от учениците се отглеждат от баби и дядовци, тъй като родителите им са в чужбина, функционална неграмотност или ниско образование на родителите и др.

В/ Образователни - трудности в усвояването на учебното съдържание, липса на навици за учене, липса на интерес към учебния материал и произтичащото от него нежелание да се посещава училище, лоша дисциплина, недоброто владение на български език и др.

Г/ Етнокултурни – по-ниската ценност на образованието сред някои слоеве на населението е причина за отсъствие на познавателна мотивация, липса на мотивация от страна на родителите за приобщаващо образование на децата им, ниска степен на готовност за училище, дефицит на комуникативна компетентност и др.

Д/ Институционални – недостатъчно координиран подход между различните служби и специалисти на национално, регионално и местно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище.

Е/ Свързани със здравния статус – недостатъчна подготовка за приобщаване на децата със специални образователни потребности.

Застрашени от отпадане са основно тези, които допускат отсъствия по неуважителни причини, живеят без родителите си или имат повтарящи се прояви на насилие и агресия. Общите усилия на педагогическите специалисти в училище са насочени към своевременно осъзнаване на причините за проблемното поведение на учениците и риска от тяхното отпадане. Работата с учениците се основава на принципа на позитивната дисциплина, който се свързва с мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

III. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

В училищната ни програма е важно да заложим на дейности, които атакуват причините за многото отсъствия, върху които училището има възможност да влияе.

Главна цел в програмата е развитие на училището като място, в което учениците се чувстват приети и ценени и в което могат свободно да си поставят цели и да ги следват, да разгърнат личния си потенциал съобразно собствените си потребности и интереси. В този процес е важно за нас да подхождаме от гледна точка на принципа за осигуряване на равни възможности, да стимулираме всички ученици за участие в училищни и извънучилищни дейности, както и да привлечем родителите за съмишленици.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Ограничаване отпадането от училище и намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система чрез провеждане на целенасочена и ефективна училищна политика и координирани действия и мерки.

2. Изпълнение на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст на училищно ниво за реинтеграцията в образователната система на идентифицираните чрез ИСРМ деца и ученици, отпаднали от училище.

3. Осигуряване на институционална подкрепяща среда спрямо ученици в риск от отпадане чрез създаване на положителни нагласи към образователния процес, изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност.

Въз основа на направените проучвания и работа по превенция и интервенция до този момент считаме, че в училищната програма по превенция на преждевременното напускане, бихме могли да поддържаме вече създадените работещи практики и да засилим ролята на:

- ✓ дейностите и работа с учениците, свързани с поощряване на самостоятелността, отговорността, активността и интересите им;
- ✓ разнообразяване на общоучилищния живот с интересни за учениците учебни и извънкласни дейности, формиране на стремеж за изяви в предпочитани от тях области;
- ✓ повишаване на професионалната компетентност на педагогическите специалисти по отношение прилагане в преподаването на интерактивни и други методи с насоченост към повишаване мотивацията на учениците и активната роля на децата за сметка на ролята им на пасивни слушатели и участници;
- ✓ сътрудничеството и екипната работа;
- ✓ знанията, пряко свързани с практиката, практикуване на уменията;
- ✓ професионално консултиране и ориентиране;
- ✓ участието в инициативи и проекти, насочени към развитие на уменията за учене, компетентностите, творческите и спортните способности на учениците в тематични области, които са извън включените в задължителната училищна подготовка;
- ✓ участието в проекти и програми за преодоляване на образователните дефицити на учениците, които срещат затруднения в подготовката си по задължителните дейности в училище и повишаване на мотивацията им за учене;
- ✓ активизиране на комуникацията с родителите на учениците и включването им в общоучилищни дейности;
- ✓ повишаване на капацитета на училището за идентифициране на учениците в риск от отпадане. Повишаване на диалогичността с институциите, които имат отношение към проблема „отпадане/преждевременно напускане на училище“, както и към неговата превенция.

IV. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ПОДКРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ, СЪЗДАВАНЕ НА ПОЗИТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА; ИНДИКАТОРИ; ФИНАНСИРАНЕ

Мерки/дейности	Отговорник	Срок	Индикатори	Финансиране
1. Включване на учениците в клубове за занимания по интереси по различни национални програми и проекти;	Директор, Педагогическият съвет	съгласно сроковете на програмите и проектите	брой сформирани групи	европейски проекти
2. Включване на учениците в организирани образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности;	Педагогическите специалисти	по време на учебната година	брой проведени инициативи, брой участници	не е необходимо финансиране
3. Провеждане на училищни тържества и празници за приобщаване на учениците към училищната общност;	Директор, педагогическите специалисти	по време на учебната година	брой проведени инициативи, брой участници	от бюджета на училището
4. Организиране на училищни кампании и доброволчески	педагогическите	по време на учебната	брой проведени кампании и	не е необходимо

акции	специалисти	година	акции, брой участници	финансиране
5. Кариерно ориентиране и консултиране на учениците;	педагогически съветник	по време на учебната година	брой консултирани ученици	не е необходимо финансиране
6. Награждаване и поощряване на ученици за постигнати успехи;	Директор, Педагогическия съвет	по време на учебната година	брой наградени ученици	дарения, от бюджета на училището
7. Организиране и провеждане на обучения за подпомагане на родителите в общуването с децата им – Училище за родители;	педагогически съветник, главните учители	по време на учебната година	брой участващи родители	не е необходимо финансиране
8. Организиране на срещи между учители и родители на теми, свързани с ценността на образованието и бъдещата реализация на учениците в обществото;	класните ръководители	по време на учебната година	брой проведени срещи	не е необходимо финансиране
9. Провеждане на дискусии с учениците в часа на класа за осигуряване на позитивна междуличностна атмосфера;	класните ръководители	по време на учебната година	брой проведени часове на класа	от бюджета на училището
10. Взаимодействие с Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, Местната комисия за борба с трафика на хора, Детска педагогическа стая, Дирекция „Социално подпомагане”, Център за обществена подкрепа, Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование, научни, творчески и спортни клубове;	Директор, педагогическите специалисти	по време на учебната година	брой проведени срещи	не е необходимо финансиране
11. Провеждане на регулярни срещи на ръководството, класния ръководител, педагогическия съветик, училищния психолог с родителите на ученици, допуснали отсъствия по неуважителни причини или с проблемно поведение;	Директор, педагогическите специалисти	по време на учебната година	брой проведени срещи	не е необходимо финансиране
12. Провеждане на консултации по учебни предмети и консултации по учебни предмети в дейностите по самоподготовка;	Директор, педагогическите специалисти	по време на учебната година	брой проведени консултации	от бюджета на училището
13. Провеждане на дейности	Директор,	по време на	брой проведени	не е

по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;	педагогическите специалисти	учебната година	инициативи	необходимо финансиране
14. Организиране на допълнително обучение по учебни предмети съгласно чл. 27 от Наредбата за приобщаващото образование	Директор, педагогическите специалисти	по време на учебната година	брой ученици, за които е проведено допълнително обучение	от бюджета на училището
15. Активно участие на представителите на училището в сформирани екипи по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.	Директор, определени длъжностни лица	по време на учебната година	брой изготвени протоколи от посещения, качени документи в системата по Механизма	от бюджета на училището
16. Ежемесечно подаване на информация за отсъствията на учениците чрез информационната система на МОН – модул „Отсъствия“	Директор, класни ръководители	до 4-то число на месеца	брой подадени справки	не е необходимо финансиране
17. Своевременно информирание на родителите за допуснатите от учениците отсъствия, резултатите от обучението и поведението на децата им в училище чрез електронния дневник	класните ръководители	по време на учебната година	брой въведени отсъствия, оценки и отзиви в електронния дневник	от бюджета на училището
18. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие	Директор, педагогическите специалисти	по време на учебната година	брой ученици, на които е осигурена обща и допълнителна подкрепа	не е необходимо финансиране
19. Популяризиране на резултатите от дейността чрез сайта на училището	Директор, педагогическите специалисти	по време на учебната година	брой публикации в сайта на училището	от бюджета на училището
20. Провеждане на тренинги за мотивация и преодоляване на проблемно поведение;	педагогически съветник	по време на учебната година	брой проведени тренинги	не е необходимо финансиране
21. Осигуряване на целодневна организация на учебния ден за учениците от първи до седми клас с разнообразни форми за пълноценно общуване, развлечение и отдих;	Директор	м. септември	брой сформирани групи, брой ученици, включени в тях	от бюджета на училището
22. Повишаване на методическата подготовка на	Директор, педагогичес	по време на учебната	брой педагогически	Проект "Квалификация

педагогическите специалисти в училището	ките специалисти	година	специалисти, участвали в квалификационни форми	за професионално развитие на педагогическите специалисти", финансиран по ОП НОИР
23. Повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна среда чрез обучения на учители, ориентирани към задържането в училище и намаляване броя на отпадащите ученици	Директор, педагогическите специалисти	по време на учебната година	брой педагогически специалисти, участвали в квалификационни форми	Проект "Квалификация за професионално развитие на педагогическите специалисти", финансиран по ОП НОИР
24. Подобряване на материалната база в училището	Директор, педагогическите специалисти	по време на учебната година	брой извършени подобрения	от бюджета на училището
25. Осигуряване на стипендии на учениците	Директор	по време на учебната година	брой ученици, които получават стипендия	от бюджета на училището

V. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕХАНИЗМА ЗА СЪВМЕСТНА РАБОТА НА ИНСТИТУЦИИТЕ ПО ОБХВАЩАНЕ И ВКЛЮЧВАНЕ В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ В ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРЕДУЧИЛИЩНА И УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ НА УЧИЛИЩНО НИВО

Мерки/дейности	Отговорник	Срок	Индикатори	Финансиране
1. Включване на педагогически специалисти от училището в екипите за обхват	Директор	до 25 юли на съответната година	заповед за включване на пед. специалисти от училището в екип за обхват	целеви средства и/или за сметка на бюджета
2. Подаване чрез ИСРМ информация за предходния месец за неосигурено задължително присъствие на учениците за повече от 5 учебни часа или за повече от 3 дни на дете, посещаващо група за задължително предучилищно образование, по неуважителни причини, с цел налагане на наказания	Директор, зам.-директор	ежемесечно, до 10-то число	подадена информация	целеви средства и/или за сметка на бюджета

на родителите по реда на чл. 347 от ЗПУО;				
3. Организиране и контролиране на изпълнението на дейностите от Механизма на училищно ниво и предоставяне на съответната информация към ИСРМ	Директор, зам.-директор	в срок до: 20 февруари, 30 септември, 20 декември на съответната година	въведена в НЕИСПУО информация за записаните деца и ученици	целеви средства и/или за сметка на бюджета
4. Превенция от отпадане чрез анализ на средата във и извън училище	Директор, зам.-директор	в съответствие с указания на министъра на образованието и науката	въведена информация в ИСРМ	целеви средства и/или за сметка на бюджета
5. Обхващане и включване на децата и учениците, отпаднали през предходната учебна година	Директор, зам.-директор, екип по обхват №5	до 30 ноември на съответната година	брой планирани и реализирани посещения на адреси	целеви средства и/или за сметка на бюджета

VI. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- ✓ намаляване на броя на отсъствията по неуважителни причини;
- ✓ повишаване ангажираността на учениците и родителите с учебния процес, засилване на мотивацията им за участие във всички форми на училищния живот;
- ✓ повишаване на образователните резултати на учениците;
- ✓ намаляване броя на негативните прояви и инциденти в училището и извън него;
- ✓ повишаване на активността на учениците, възпитаване на съпричастност и толерантност в училището и извън него;
- ✓ формиране на нагласи за работа в екип;
- ✓ формиране на трайни нагласи за толерантно отношение към представителите на различните етноси и осъзнаване на нуждата от мултиетнически диалог и разбирателство;
- ✓ повишаване на интереса на децата към обществения живот;
- ✓ промяна на нагласите на родителите към образованието на децата им;
- ✓ повишаване на броя на представителите на родителската общност, пряко ангажирани с проблемите на училищната институция, включването им в организирането на различни дейности по инициатива на училището;
- ✓ изграждане на позитивна училищна среда чрез установяване на устойчив диалог между училищната институция и семейната среда, споделяне на отговорностите и обединяване на усилията за постигане на качествено обучение, възпитание в споделени ценности и пълноценна социализация;

Програмата е приета на заседание на Педагогическия съвет - протокол №14/03.09.2019 г. и е утвърдена със заповед РД-13 №840-526/03.09.2019 г. на директора на училището.